

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

**МЕНЕДЖМЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Навчально-методичний комплекс дисципліни
для студентів спеціальності 073 «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»

Харків – 2015

УДК 338.339

Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: навчально-методичний комплекс дисципліни для студентів спеціальності 073 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» / Євтушенко В.А. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 34 с.

Рецензенти:

Крикун О.О. – к.е.н., доцент кафедри економіки та менеджменту Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна

Беренда С.В. – к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки та світового господарства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Рекомендовано до друку методичною комісією економічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (протокол № 5 від 19 лютого 2015 р.)

Навчально-методичне видання призначене для здійснення теоретичної та практичної підготовки відповідно до кваліфікаційної характеристики студентів-магістрантів спеціальності 073 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» з навчальної дисципліни «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», метою якої є формування сучасного управлінського мислення, системи знань і практичних навичок щодо прийняття та виконання управлінських рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Навчально-методичний комплекс дисципліни містить характеристику структури програми навчального курсу, анотований зміст дисципліни, перелік методів навчання та необхідне НМКД, тематику виконання ІНДЗ, форми та методи контролю знань, питання до екзамену, приклади типових тестових та розрахунково-аналітичних завдань.

© ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015

© Євтушенко В.А.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Мета: формування сучасного управлінського мислення, системи знань і практичних навичок щодо прийняття та виконання управлінських рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Предмет: сукупність управлінських відносин у сфері зовнішньоекономічної діяльності, пов'язаних з плануванням, організацією, керівництвом та контролем виконання зовнішньоекономічних операцій.

Змістовні модулі: Сутність та методологічні основи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності. Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю. Стратегія зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Управління зовнішньоекономічною діяльністю на рівні держави. Правове забезпечення експортно-імпортних операцій. Регулювання експорту товарів та послуг. Регулювання імпортних операцій. Конкурентоспроможність і антимонопольне регулювання в системі управління зовнішньоекономічною діяльністю.

Організація та управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві. Системний підхід в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю. Основні функції управління зовнішньоекономічною діяльністю на мікрорівні. Управління швидкими змінами. Розвиток менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, орієнтованого на результат. Управління зовнішньоекономічною діяльністю в умовах кризових ситуацій. Оздоровчий менеджмент підприємства - суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Стратегії проникнення на зовнішні ринки. Стратегічне планування зовнішньоекономічної діяльності. Організація експортно-імпортних операцій. Форми та принципи організації зовнішньоекономічної служби підприємства. Особливості вивчення зарубіжних ринків та оцінки їх привабливості. Психологічні та культурні відмінності зарубіжних споживачів. Вибір іноземного партнера при виході на зовнішній ринок та організація переговорів. Основні показники діяльності зарубіжних фірм. Інформаційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності.

Управління зовнішньоторговельними угодами підприємства. Цінова політика фірм при виході на зовнішні ринки. Способи забезпечення та оцінка виконання зобов'язань щодо експортно-імпортних угод. Контроль і оцінка ефективності зовнішньоторговельних угод. Транспортний менеджмент зовнішньоекономічної діяльності.

Організація та управління товарообмінними операціями. Організація зовнішньоекономічної діяльності через посередників. Управління міжнародними послугами. Договори міжнародної оренди і лізингу. Комерційні форми передачі технологій при зовнішньоекономічній діяльності. Управління діяльністю транснаціональних корпорацій.

Методи навчання

Лекції, практичні ситуації, case-study, розрахунково-аналітичні завдання, тренінги, рольові ігри, тестування.

Методичне забезпечення

НМКД – робоча програма, тексти лекцій, плани практичних занять, пакет розрахунково-аналітичних завдань, кейси, тести, ситуації.

НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНІ КОМПЕТЕНЦІЇ

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- сучасну термінологію міжнародного бізнесу;
- методи та інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності; особливості та тенденції сучасного етапу розвитку світового ринку;
- критерії відбору міжнародних ринків; принципи вибору способу виходу на зовнішні ринки;
- особливості товарної та цінової політики на світових ринках;
- порядок розробки та укладання міжнародних господарчих контрактів; принципи міжнародних розрахункових та кредитних відносин;

- особливості оподаткування, страхування ЗЕД, її митного і валютного регулювання.

вміти:

- збирати та аналізувати інформацію з метою вибору та дослідження закордонних ринків;
- аргументувати рішення про вихід на зовнішні ринки;
- оцінювати кон'юнктуру зарубіжного ринку;
- планувати стратегію виходу на зовнішні ринки, обґрунтовуючи її вибір; розробляти міжнародний товарний асортимент;
- розраховувати експортні ціни;
- здійснювати пошук та оцінку закордонних партнерів;
- здійснювати й укладати міжнародні контракти, розрахунки за ними;
- планувати розміри податків за підсумками ЗЕД, вміти оптимізувати їх; розраховувати митну вартість товару, суму мита, митних зборів, ПДВ при перевезенні товарів через кордон;
- здійснювати операції з валютними цінностями;
- страхувати зовнішньоекономічні операції.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Теоретичні та методологічні основи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Тема 1. Сутність та методологічні основи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Сутність менеджменту зовнішньоекономічної діяльності. Принципи, суб'єкти та види ЗЕД підприємств. Принципи зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Види зовнішньоекономічної діяльності. Право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності

Тема 2. Зовнішньоекономічна діяльність як вид підприємництва

Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю. Стратегія зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Управління зовнішньоекономічною діяльністю на рівні держави. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств в умовах глобалізації міжнародної економіки. Еволюція зовнішньоекономічної діяльності підприємств України. Основні напрямки розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України.

Тема 3. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств України як об'єкт регулювання

Роль держави в регулюванні зовнішньоекономічного сектору економіки. Механізми регулювання ЗЕД в Україні. Цілі, суб'єкти та інструменти регулювання ЗЕД. Органи державного регулювання ЗЕД. Інструменти регулювання ЗЕД.

Розділ 2. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Тема 4. Організація та управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві

Системний підхід в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю. Основні функції управління зовнішньоекономічною діяльністю на мікрорівні. Управління швидкими змінами.

Розвиток менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, орієнтованого на результат. Форми та принципи організації зовнішньоекономічної служби підприємства.

Управління зовнішньоекономічною діяльністю в умовах кризових ситуацій. Оздоровчий менеджмент підприємства - суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

Страховання ЗЕД підприємств. Ризики в ЗЕД та їх страхування. Страхування валютних ризиків. Специфіка страхування вантажів при експортно-імпортних операціях. Управління діяльністю транснаціональних корпорацій.

Тема 5. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Митне регулювання ЗЕД підприємств. Суть і принципи митного регулювання ЗЕД в Україні. Єдиний митний тариф України. Система митних податків та митних зборів. Митна вартість товару і розрахунок митних платежів. Види митного режиму в Україні. Основні митні процедури і порядок їх здійснення. Організація діяльності митних брокерів і ліцензійних митних складів. Особливості діяльності магазинів безмитної торгівлі.

Валютне регулювання ЗЕД підприємства. Механізм валютного регулювання і валютного контролю в Україні. Розрахунки у безготівковій іноземній валюті. Розрахунки в готівковій іноземній валюті. Відповідальність за порушення валютного законодавства.

Оподаткування ЗЕД підприємств. Система оподаткування ЗЕД в Україні та її основні принципи. Порядок відшкодування ПДВ при здійсненні експортних операцій. Основні види пільг суб'єктам ЗЕД, що діють на території України.

Тема 6. Стратегічне управління зовнішньоекономічною діяльністю

Стратегічне планування зовнішньоекономічної діяльності. Стратегія входження в міжнародний ринок. Стратегії проникнення на зовнішні ринки. Мотиви та етапи виходу підприємства на міжнародні ринки. Підходи до вибору зарубіжного ринку. Особливості вивчення зарубіжних ринків та оцінки їх привабливості. Психологічні та культурні відмінності зарубіжних споживачів. Вибір іноземного партнера при виході на зовнішній ринок та організація переговорів.

Основні показники діяльності зарубіжних фірм. Основні напрямки дослідження міжнародних ринків. Сегментація закордонного ринку. Вибір способу виходу на зовнішні ринки. Критерії вибору способу виходу на зовнішні ринки. Порівняльна характеристика основних способів виходу на зовнішні ринки. Товарна політика на світових ринках.

Суть міжнародної товарної політики. Міжнародна товарна стратегія. Роль упаковки в просуванні товару на закордонні ринки. Стратегія товарних знаків.

Ціноутворення в ЗЕД підприємств. Ціни і цінова політика на світовому ринку. Фактори ціноутворення в ЗЕД. Цінові стратегії на зовнішньому ринку. Послідовність дій у міжнародному ціноутворенні. Цінова політика фірм при виході на зовнішні ринки. Способи забезпечення та оцінка виконання зобов'язань щодо експортно-імпортних угод. Контроль і оцінка ефективності зовнішньоторговельних угод.

Пошук і оцінка закордонних партнерів. Класифікація підприємств, що діють на світовому ринку. Вибір і вивчення зовнішньоекономічних партнерів. Проведення переговорів з іноземним партнером.

Інформаційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності. Всесвітня мережа Інтернет як інструмент ЗЕД. Інтернет як засіб ділового спілкування і комунікацій. Інтернет як засіб реклами. Інтернет як засіб маркетингового дослідження ринку. Інтернет як засіб електронної комерції. Інтернет-магазини.

Розділ 3. Менеджмент зовнішньоекономічних операцій

Тема 7. Управління зовнішньоторговельними угодами підприємства

Поняття і види зовнішньоекономічних договорів. Договори міжнародної купівлі-продажу. Порядок укладання договору купівлі-продажу. Структура договору купівлі-продажу. Організація та управління товарообмінними операціями. Організація зовнішньоекономічної діяльності через посередників. Управління міжнародними послугами.

Договори міжнародної оренди і лізингу. Правове забезпечення експортно-імпортних операцій. Регулювання експорту товарів та послуг. Регулювання імпортних операцій. Організація експортно-імпортних операцій. Конкурентоспроможність і антимонопольне регулювання в системі управління зовнішньоекономічною діяльністю. Міжнародні лізингові операції.

Тема 8. Діяльність підприємств на світовому ринку технологій

Комерційні форми передачі технологій при зовнішньоекономічній діяльності. Світовий ринок технологій: суть і структура. Структура світового ринку технологій. Форми міжнародного трансферу технологій. Ліцензійна торгівля в міжнародній економіці. Специфіка економічних розрахунків при купівлі-продажу ліцензій. Франчайзинг як сучасна форма міжнародного руху технологій. Державне та міждержавне регулювання передачі технологій.

Тема 9. Міжнародні розрахунково-кредитні та транспортні операції

Міжнародні розрахунки при здійсненні ЗЕД. Суть, способи та форми розрахунків у ЗЕД. Акредитивні розрахункові операції. Інкасова форма платежу. Механізм здійснення платежів чеками. Вексельна форма платежу.

Кредитування ЗЕД підприємств. Необхідність кредитування ЗЕД, його суть і види. Комерційний міжнародний кредит. Банківське кредитування ЗЕД.

Транспортний менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Транспортне забезпечення ЗЕД підприємств. Транспортні послуги на світовому

ринку послуг. Організація зовнішньоекономічних перевезень. Критерії вибору виду транспорту. Основні види транспорту, що використовуються в ЗЕД. Специфіка діяльності транспортно-експедиційних підприємств.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Євтушенко В.А. Методичні рекомендації щодо виконання курсових робіт з навчальної дисципліни “Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності” для студентів спеціальності 073 „Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності”. – Х.: ХНУ, 2015. – 30 с. [Текст]
2. Євтушенко В. А. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» для студентів спеціальності 073 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності». – Х.: ХНУ, 2015. – 100 с. [Електронний варіант]
3. Маркетинг: підручник / В. Руделіус та ін. – К.: Навч.-метод. центр Консорціуму із удосконалення менеджмент-освіти в Україні, 2009. – 648 с.
4. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посіб. — К.: Знання, 2006. — 463 с.

Додаткова

1. Закон Украины «О собственности» от 07.02.91. № 697. – XII.
2. Закон Украины «О предпринимательстве» от 07.09.91. № 698. – XII.
3. Закон Украины «О предприятиях в Украине» от 27.03.91. № 887. – XII.
4. Азарян Е.М. Маркетинг: принципы и функции: Учеб.-практ. пособие для вузов. – К.: МЦВО Министерства образования Украины, НВФ «Студцентр», 2000. – 320 с.
5. Акимова И.М. Промышленный маркетинг. – К.: Знання, 2001. – 294 с.
6. Авдокушин Е.Ф. Маркетинг в международном бизнесе: Учеб. пособие. — М.: ИТК "Дашков и К", 2002. — 328 с.

7. Вільні економічні зони: Навч. посіб. / І.Ю. Сіваченко, ПО. Кухарська, М.А. Левицький. — К.: Дакор, 2002. — 480 с.
8. Внешнеэкономическая деятельность предприятий: Учеб. для вузов / Под ред. Л.Е. Стровского.— М.: ЮНИТИ, 2003. — 847 с.
9. Гелд Д., Мак-Грю Е. Глобалізація/антиглобалізація: Пер. з англ.— К.: К.І.С., 2004. — 180 с.
- 10.Гребельник О.П., Романовський О.О. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. — К.: Деміур, 2003. — 296 с.
- 11.Дойль П. Маркетинг менеджмент и стратегии: пер. с англ. — СПб.:Питер, 2003. — 544 с.
- 12.Дорнберг Р. Міжнародне оподаткування: Пер. з англ. — К.: Абрис, 1997. — 302 с.
- 13.Дроздова Г.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: Навч. посіб. — К.: ЦУЛ, 2002. — 172 с.
- 14.Євтушенко В. А., Посилкіна О. В. Економічний ризик та методи його вимірювання. — Х.: НФАУ, 2000. — 120 с.
- 15.Економічна історія України і світу: підр./ за ред. Б. Д. Лановика.— К.: Вікар, 2001. — 477 с.
- 16.Энджел Дж. Ф., Блэкуэлл Р-Д., Миниард П.У. Поведение потребителей: Пер. с англ. — СПб.: ПитерКом, 1999. — 768 с.
- 17.Завгородняя А. В., Ямпольская Д. О. Маркетинговое планирование. — СПб.: Питер, 2002. — 352 с.
- 18.Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник / Під ред. І.В. Багрової. — К.: Центр навч. л-ри, 2004. — 580 с.
- 19.Інноваційна складова економічного розвитку / НАН України, Ін-т економіки / Відп. Ред. Л. К. Безчасний — К.: Ін-т економіки НАНУ, 2000. — 262 с.
- 20.Каніщенко О.Л. Міжнародний маркетинг: Навч. посіб. — К.: Політехніка, 2003. — 214 с.
- 21.Кардаш В.Я. Товарна інноваційна політика. — К.: КНЕУ, 1999. — 124 с.

22. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент: Пер. с англ. — СПб.: Питер-Ком, 1998. — 896 с.
23. Крикавський Є.В., Чухрай Н.І. Промисловий маркетинг: Підручник. — Львів: Вид-во НУ “Львівська політехніка”, 2001. — 336 с.
24. Ламбен Ж.Ж. Стратегический маркетинг. Европейская перспектива / Пер. с франц. — СПб; Наука, 1996. — 589 с.
25. Лисовицкий В.Н. История экономических учений. — Х.: ООО “Р.И.Ф.”, 2002. — 320 с.
26. Кириченко А. А. та ін. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. — К.: ЦНЛ, 2000. — 468 с.
27. Митрошенков А. Эффективные переговоры: Практ. пособие для деловых людей. — М.: Весь мир, 2003. — 79 с.
28. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник. — К.: КНЕУ, 2003. — 948 с.
29. Плотников А.Ю. Внешнеторговый контракт от "А" до "Я". Практика подготовки и заключения. — М.: Приор, 2003. — 192 с.
30. Половцева Ф.П. Коммерческая деятельность. — М.: ИНФРА-М, 2001. — 248 с.
31. Портер М. Конкуренция: Учебн. пособие / Пер. с англ. — М.: Вильямс, 2000. — 495 с.
32. Прокушев Е.Ф. Внешнеэкономическая деятельность. Инкотермс-2000. — М.: Изд-во "Дашков и К", 2003. — 307 с.
33. Рокоча В.В. Міжнародна економіка: Навч. посіб.: У 2 кн. — К.: Таксон, 2000. — Кн. 1: Міжнародна торгівля: теорія і політика. — 320 с.
34. Рокоча В.В. Міжнародна економіка: Навч. посіб.: У 2 кн. — К.: Таксон, 2002. — Кн. 2: Монетарна теорія міжнародної економіки. — 320 с.
35. Румянцев А.П., Румянцева Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. посіб. — К.: Центр навч. л-ри, 2004. — 377 с.
36. Семеняк И.В. Общий курс маркетинга: Учеб пособие. — Х.: Кн. реклам. агентство "РА", 2000. — 344 с.

- 37.Смехов А А. Основы транспортной логистики: Учебник. — М.: Транспорт, 1995. — 197 с.
- 38.Спиро Р. Л. Управление продажами: пер. с англ. — М.: ЮНИТИ, 2004. — 704 с.
- 39.Статистичний щорічник України за 2003-2008 роки. Держкомстат України, За ред. О.Г. Осауленка; Відп. за випуск В.А. Головка. — К.: Техніка, 2004-2009.
- 40.Сучасна економіка та бізнес: Навч. посібник / В.А. Євтушенко, О.І. Піскун, О.В. Посилкіна. — Х.: Вид-во НФАУ, 2000. — 192 с.
- 41.Циганкова Т.М. Міжнародний маркетинг: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 1998. — 120 с.
- 42.Управління зовнішньоекономічною діяльністю / За ред. проф. А.І. Кредісова. — К.: "ВІРА-Р", 1998. — 448 с.
- 43.Хруцкий В.Е., Корнеева И.В. Современный маркетинг: настольная книга по исследованию рынка. — М.: Финансы и статистика, 2003. — 560 с.
- 44.Черчилль Г. А. Маркетинговые исследования: пер. с англ. — СПб.: Питер, 2000. — 748 с.
- 45.Четвертон П. Теория и практика современного маркетинга: пер. с англ. — М.: Гранд, 2002. — 604 с.
- 46.Штерн Л., Эль-Ансори А., Кофман Т. Маркетинговые каналы: пер. с англ. — М.: Изд. Дом "Вильямс", 2002. — 624 с.
- 47.Шив Чарльз Д. Курс МВА по маркетингу: пер. с англ. — М.: Альпина Паблишер, 2003. — 717 с.

Періодичні видання:

“Актуальні проблеми економіки України”, “Вопросы экономики”, “Економіка України”, “Економіст”, “Мировая экономика и международные отношения”, “Проблемы теории и практики управления”, “Российский экономический журнал”, “Социальная экономика”, «Бизнес», «Деловые новости», «Маркетинг», «Эксперт», «Маркетинг и реклама».

Закони України

1. Закон України Про господарські товариства від № 1576-ХІІ 19.09.91 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991, № 49, ст.682.
2. Закон України Про товарну біржу № 232/94-ВР від 10.12.91 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1992, № 10, ст.139.
3. Закон України Про споживчу кооперацію № 2265-ХІІ від 10.04.92 // Відомості Верховної Ради (ВВР) 1992, № 30, ст.414.
4. Закон України Про транспорт № 232/94-ВР від 10.11.94 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1994, № 51, ст.446.
5. Закон України Про охорону прав на знаки для товарів і послуг № 3689-ХІІ від 15.12.93 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1994, № 7, ст. 36.
6. Закон України Про рекламу № 270/96-ВР від 11.07.2003 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1996, № 39, ст. 181.
7. Закон України Про зовнішньоекономічну діяльність № 959-ХІІ від 16.04.91 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991, № 29, ст. 377.
8. Закон України Про захист прав споживачів № 1024-ХІІ від 12.05.91 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991, № 30, ст.379.
9. Закон України Про торгово-промислові палати в Україні № 671/97-ВР від 02.12.97 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1998, № із, ст.52
- 10.Закон України Про лізинг № 1381 -І V від 11.12.03 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2004, № 15,ст.231.

ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ (ІНДЗ)

1. Стратегія зовнішньоекономічної діяльності в Україні
2. Управління зовнішньоекономічною діяльністю на рівні держави (на прикладі окремої держави)
3. Еволюція зовнішньоекономічної діяльності підприємств України
4. Основні напрямки розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України
5. Організація та управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві
6. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні
7. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні
8. Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні
9. Методика вивчення зарубіжних ринків та оцінки їх привабливості
10. Психологічні та культурні відмінності зарубіжних споживачів (на прикладі окремої держави, регіону тощо)
11. Вибір іноземного партнера при виході на зовнішній ринок
12. Форми та принципи організації зовнішньоекономічної служби підприємства
13. Сегментація міжнародних ринків (на прикладі окремого ринку)
14. Товарна політика підприємства на міжнародних ринках
15. Цінові стратегії підприємства на міжнародних ринках
16. Всесвітня мережа Інтернет як інструмент зовнішньоекономічної діяльності
17. Управління зовнішньоторговельними угодами підприємства
18. Організація та управління товарообмінними операціями підприємства на міжнародних ринках
19. Організація зовнішньоекономічної діяльності підприємства через посередників
20. Управління міжнародними послугами

21. Регулювання експорту товарів та послуг в Україні
22. Міжнародні договори оренди і лізингу
23. Організація експортно-імпортних операцій підприємства
24. Конкурентоспроможність і антимонопольне регулювання в системі управління зовнішньоекономічною діяльністю
25. Діяльність українських підприємств на світовому ринку технологій
26. Ліцензійна торгівля в міжнародній економіці
27. Франчайзинг як форма міжнародного руху технологій
28. Кредитування зовнішньоекономічної діяльності підприємства
29. Банківське кредитування зовнішньоекономічної діяльності підприємства
30. Транспортне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємства
Специфіка діяльності транспортно-експедиційних підприємств в Україні
31. Логістика зовнішньоекономічної діяльності підприємства
32. Управління зовнішньоекономічною діяльністю в умовах кризових ситуацій
33. Страхування зовнішньоекономічної діяльності підприємства
34. Оздоровчий менеджмент суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності
35. Управління діяльністю транснаціональних корпорацій (на прикладі окремої ТНК).

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Сутність та методологічні основи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності
2. Організація управління зовнішньоекономічною діяльністю
3. Стратегія зовнішньоекономічної діяльності в Україні
4. Управління зовнішньоекономічною діяльністю на рівні держави
5. Зовнішньоекономічна діяльність як вид підприємництва
6. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств в умовах глобалізації міжнародної економіки
7. Еволюція зовнішньоекономічної діяльності підприємств України
8. Основні напрямки розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України

9. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств України як об'єкт регулювання
10. Роль держави в регулюванні зовнішньоекономічного сектору економіки
11. Механізми регулювання ЗЕД в Україні
12. Цілі, суб'єкти та інструменти регулювання ЗЕД
13. Органи державного регулювання ЗЕД
14. Інструменти регулювання ЗЕД
15. Принципи, суб'єкти та види ЗЕД підприємств
16. Принципи зовнішньоекономічної діяльності
17. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності
18. Види зовнішньоекономічної діяльності
19. Право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності
20. Організація та управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві
21. Системний підхід в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю
22. Основні функції управління зовнішньоекономічною діяльністю на мікрорівні
23. Управління швидкими змінами
24. Розвиток менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, орієнтованого на результат
25. Митне регулювання ЗЕД підприємств
26. Суть і принципи митного регулювання ЗЕД в Україні
27. Єдиний митний тариф України
28. Система митних податків та митних зборів
29. Митна вартість товару і розрахунок митних платежів
30. Види митного режиму в Україні
31. Основні митні процедури і порядок їх здійснення
32. Організація діяльності митних брокерів і ліцензійних митних складів
33. Особливості діяльності магазинів безмитної торгівлі
34. Валютне регулювання ЗЕД підприємства

35. Механізм валютного регулювання і валютного контролю в Україні
36. Розрахунки у безготівковій іноземній валюті
37. Розрахунки в готівковій іноземній валюті
38. Відповідальність за порушення валютного законодавства
39. Оподаткування ЗЕД підприємств
40. Система оподаткування ЗЕД в Україні та її основні принципи
41. Порядок відшкодування ПДВ при здійсненні експортних операцій
42. Основні види пільг суб'єктам ЗЕД, що діють на території України
43. Стратегія входження в міжнародний ринок
44. Стратегії проникнення на зовнішні ринки
45. Стратегічне планування зовнішньоекономічної діяльності
46. Мотиви та етапи виходу підприємства на міжнародні ринки
47. Підходи до вибору зарубіжного ринку
48. Особливості вивчення зарубіжних ринків та оцінки їх привабливості
49. Психологічні та культурні відмінності зарубіжних споживачів
50. Вибір іноземного партнера при виході на зовнішній ринок та організація переговорів
51. Основні показники діяльності зарубіжних фірм
52. Форми та принципи організації зовнішньоекономічної служби підприємства
53. Основні напрямки дослідження міжнародних ринків
54. Сегментація закордонного ринку
55. Вибір способу виходу на зовнішні ринки
56. Критерії вибору способу виходу на зовнішні ринки
57. Порівняльна характеристика основних способів виходу на зовнішні ринки
58. Товарна політика на світових ринках
59. Суть міжнародної товарної політики
60. Міжнародна товарна стратегія
61. Роль упаковки в просуванні товару на закордонні ринки
62. Стратегія товарних знаків

63. Ціноутворення в ЗЕД підприємств
64. Ціни і цінова політика на світовому ринку
65. Фактори ціноутворення в ЗЕД
66. Цінові стратегії на зовнішньому ринку
67. Послідовність дій у міжнародному ціноутворенні
68. Цінова політика фірм при виході на зовнішні ринки
69. Способи забезпечення та оцінка виконання зобов'язань щодо експортно-імпортних угод
70. Контроль і оцінка ефективності зовнішньоторговельних угод
71. Пошук і оцінка закордонних партнерів
72. Класифікація підприємств, що діють на світовому ринку
73. Вибір і вивчення зовнішньоекономічних партнерів
74. Проведення переговорів з іноземним партнером
75. Інформаційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності
76. Всесвітня мережа Інтернет як інструмент ЗЕД
77. Інтернет як засіб ділового спілкування і комунікацій
78. Інтернет як засіб реклами
79. Інтернет як засіб маркетингового дослідження ринку
80. Інтернет як засіб електронної комерції
81. Інтернет-магазини
82. Управління зовнішньоторговельними угодами підприємства
83. Договори міжнародної купівлі-продажу
84. Поняття і види зовнішньоекономічних договорів
85. Порядок укладання договору купівлі-продажу
86. Структура договору купівлі-продажу
87. Організація та управління товарообмінними операціями
88. Організація зовнішньоекономічної діяльності через посередників
89. Управління міжнародними послугами
90. Договори міжнародної оренди і лізингу
91. Правове забезпечення експортно-імпортних операцій

92. Регулювання експорту товарів та послуг
93. Регулювання імпорتنих операцій
94. Організація експортно-імпорتنих операцій
95. Конкурентоспроможність і антимонопольне регулювання в системі управління зовнішньоекономічною діяльністю
96. Комерційні форми передачі технологій при зовнішньоекономічній діяльності
97. Діяльність підприємств на світовому ринку технологій
98. Світовий ринок технологій: суть і структура
99. Структура світового ринку технологій
100. Форми міжнародного трансферу технологій
101. Ліцензійна торгівля в міжнародній економіці
102. Специфіка економічних розрахунків при купівлі-продажу ліцензій
103. Франчайзинг як сучасна форма міжнародного руху технологій
104. Державне та міждержавне регулювання передачі технологій
105. Міжнародні розрахунки при здійсненні ЗЕД
106. Суть, способи та форми розрахунків у ЗЕД
107. Акредитивні розрахункові операції
108. Інкасова форма платежу
109. Механізм здійснення платежів чеками
110. Вексельна форма платежу
111. Кредитування ЗЕД підприємств
112. Необхідність кредитування ЗЕД, його суть і види
113. Комерційний міжнародний кредит
114. Банківське кредитування ЗЕД
115. Міжнародні лізингові операції
116. Транспортний менеджмент зовнішньоекономічної діяльності
117. Транспортне забезпечення ЗЕД підприємств
118. Транспортні послуги на світовому ринку послуг
119. Організація зовнішньоекономічних перевезень

120. Критерії вибору виду транспорту
121. Основні види транспорту, що використовуються в ЗЕД
122. Специфіка діяльності транспортно-експедиційних підприємств
123. Міжнародна логістика
124. Управління зовнішньоекономічною діяльністю в умовах кризових ситуацій
125. Оздоровчий менеджмент підприємства - суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності
126. Страхування ЗЕД підприємств
127. Ризики в ЗЕД та їх страхування
128. Страхування валютних ризиків
129. Специфіка страхування вантажів при експортно-імпортних операціях
130. Управління діяльністю транснаціональних корпорацій

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Критерії оцінювання знань студентів

Поточне тестування		Підсумковий семестровий контроль	Сума
Розділ 1	Розділ 2	до 40 балів	до 100 балів
до 30 балів	до 30 балів		

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом року (семестру)	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ)
90 – 100	відмінно	зараховано
70– 89	добре	зараховано
50– 69	задовільно	зараховано
1 – 49	незадовільно	не зараховано

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня знань студентів з певних лекційних питань навчальної програми та набуття навичок щодо розв'язання конкретних практичних ситуацій.

Самостійна робота студентів – виконання контрольної роботи (ІНДЗ).

Підсумковий контроль здійснюється в формі іспиту.

Студент вважається **допущеним до іспиту** на підставі:

- для денної форми навчання – наявності всіх виконаних практичних завдань та двох розділів,

- для заочної форми – зарахованих ІНДЗ.

Види та форми контролю знань студентів

	Види поточного контролю знань студентів	Форма підсумкового контролю знань студентів
Розділ 1	Тестові, розрахунково-аналітичні та ситуаційні завдання	Іспит
Розділ 2	Тестові, розрахунково-аналітичні та ситуаційні завдання	
Підсумковий семестровий контроль	Теоретичні та тестові запитання, розрахунково-аналітичні та ситуаційні завдання	
ІНДЗ	Реферат, контрольна робота	

Критерії оцінювання письмової екзаменаційної роботи

Екзаменаційний білет містить **5 питань**, кожне з яких оцінюється від **0 до 8 балів**.

Екзаменаційний білет складається з:

- Тестове завдання
- Трьох теоретичних запитань
- Розрахунково-аналітичне завдання

За результатами іспиту студенти отримують оцінки:

“5” – “відмінно”,

“4” – “добре”,

“3” – “задовільно”,

“2” – “незадовільно”

та за шкалою ECTS

60 % - результати модульних контролів, 40 % - результати іспиту

Іспит проводиться в письмовій формі; регламент – 2 академічних години.

Студент має право на апеляцію відповідно встановленого порядку

Оцінювання тестових завдань:

за кожен правильну відповідь – 1 бал

Кількість правильних відповідей, балів	Оцінка за національною шкалою
10	Відмінно
8-9	Добре
5-7	Задовільно
до 5	Незадовільно

Оцінювання теоретичної підготовки:

Оцінка “5” (відмінно) – виставляється студенту, який показав всебічні, систематизовані, глибокі знання навчально-програмного матеріалу, вміння вільно виконувати теоретичні завдання та грамотно, творчо інтерпретувати одержані результати, продемонстрував знання основної та додаткової літератури, має творчий нахил в розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу.

Оцінка “4” (добре) – виставляється студенту, який показав повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконав теоретичні завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою, показав систематичний характер знань, але припустив окремі несуттєві помилки, які не мають принципового характеру.

Оцінка “3” (задовільно) – виставляється студенту, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, що є необхідним для подальшого навчання, в цілому справився з поставленим завданням, але при цьому окремими навичками володіє невпевнено, демонструє здатність

упоратися з виконанням завдань, передбачених теоретичною частиною іспиту, але не в змозі зробити певні аналітичні висновки.

Оцінка “2” (незадовільно) – виставляється студенту, який не засвоїв необхідний теоретичний навчально-програмний матеріал, допустив принципові помилки у виконанні передбачених іспитом завдань та не виявив безсумнівної спроможності продовжувати навчання.

Оцінювання розрахунково-аналітичних завдань:

Оцінка “5” (відмінно) – отримує студент, який дав вірні відповіді на запитання завдання, показав системні знання, ретельно описав і чітко оформив алгоритм відповіді, зробив належні висновки.

Оцінка “4” (добре) – отримує студент, який дав вірні відповіді на всі запитання, але не дотримався належного алгоритму, неповно зробив висновки або не показав творчого системного підходу до проблеми.

Оцінка “3” (задовільно) – отримує студент, який в цілому виконав завдання, але не дав вірні вичерпні відповіді, не зробив висновки.

Оцінка “2” (незадовільно) – студент, який не дав вірної відповіді.

ПРИКЛАДИ ТИПОВИХ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ
з навчальної дисципліни “ МЕНЕДЖМЕНТ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ”

1. Наукова, науково-технічна, науково-виробнича, виробнича, навчальна та інша кооперація з іноземними суб'єктами господарської діяльності; навчання та підготовка спеціалістів на комерційній основі – це:

- A. Об'єкт зовнішньоекономічної діяльності
- B. Принцип зовнішньоекономічної діяльності
- C. Вид зовнішньоекономічної діяльності
- D. Предмет зовнішньоекономічної діяльності

2. Вивчення економічних і організаційних відносин, що виникають між господарськими суб'єктами різних країн в процесі організації управління ЗЕД, закономірностей формування різних систем управління ЗЕД, технології їх здійснення – це:

- A. Предмет менеджменту ЗЕД
- B. Завдання менеджменту ЗЕД
- C. Мета менеджменту ЗЕД
- D. Об'єкт менеджменту ЗЕД

3. Система заходів, спрямованих на найбільш сприятливий розвиток економічних, науково-технічних, виробничих зв'язків із зарубіжними країнами, поглиблення та розширення участі в МРТ з метою вирішення стратегічних завдань соціально-економічного розвитку країни – це :

- A. Інструменти ЗЕД
- B. Зовнішньоекономічна політика
- C. Принципи ЗЕД
- D. Управління ЗЕД

4. Закони України "Про зовнішньоекономічну діяльність", "Про єдиний митний тариф", "Про режим іноземного інвестування" були прийняті у:

- A. 1991 р.
- B. 1994 р.
- C. 1996 р.
- D. 2001 р.

5. Переорієнтація імпортової стратегії України спрямована на:

- A. Насичення внутрішнього ринку
- B. Заохочення технологічної реконструкції української промисловості
- C. Встановлення пасивного сальдо платіжного балансу
- D. Зменшення обсягів прямого інвестування

6. Доданий продукт, що одержується та привласнюється локальними цивілізаціями, країнами та ТНК, які використовують відносно більш сприятливі природні ресурси, це:

- A. Світова природна рента
- B. Світова екологічна рента
- C. Світова промислова рента
- D. Світовий екологічний прибуток

7. Складова частина грошової системи країни, яка є відносною і виходить за національні кордони:

- A. Національна валютна система
- B. Світова валютна система
- C. Валюта
- D. Валютна система

8. Першою формою організації міжнародних грошово-валютних відносин був:

- A. «Золотий кошик»

- B. «Золотий стандарт»
- C. «Золотий паритет»
- D. «Європейська валютна змія»

9. Що не належить до ступені конвертованості валют на іноземну?

- A. Вільно конвертовані валюти
- B. Неконвертовані валюти
- C. Частково конвертовані валюти
- D. Невільно конвертовані валюти

10. В якому році був заснований Міжнародний валютний фонд ?

- A. 1988
- B. 1957
- C. 1944
- D. 1923

11. Орган Європейського Союзу, уповноважений інтерпретувати та застосовувати угоди ЄС, це:

- A. Суд ЄС
- B. Європейський парламент
- C. Європейська комісія
- D. Рада міністрів**

12. Комплекс заходів обмежено-заборонного порядку, що перешкоджають проникненню іноземних товарів на внутрішній ринок країни – це:

- A. Мета тарифного регулювання
- B. Мета нетарифного регулювання
- C. Нетарифне регулювання
- D. Тарифне регулювання

13. Обмеження у вигляді одержання права чи дозволу від уповноважених державних органів на ввіз (вивіз) певного об'єму товарів:

- A. Квотування
- B. Ліцензування
- C. Антидемпінгові заходи
- D. Технічні бар'єри

14. Зовнішньоторговельний обіг визначається як:

- A. Різниця між експортом та імпортом
- B. Сума експорту та імпорту
- C. Сума торгового сальдо, експорту та імпорту
- D. Добуток експорту та імпорту

15. Інвестиції на світовому ринку існують у вигляді:

- A. Рух робочої сили
- B. Обмін технікою й технологіями
- C. Рух капіталу
- D. Рух товару

16. До міжнародних угод за напрямом купівлі продажу відносяться:

- A. Фіксовані
- B. Довгострокові
- C. Короткочасні
- D. Експортні

17. Підходи до сегментації міжнародних ринків:

- A. Ідентифікація ринків країн зі схожими товарами
- B. Конкурентного протистояння
- C. Диференціації
- D. Портфельного аналізу

18. Яка стратегія спрямована на досягнення загальної цілі підприємства та відображає основні напрями розвитку підприємства в цілому?

- A. Продуктово-ринкова
- B. Конкуренції
- C. Маркетингу
- D. Управління набором галузей

19. Інноваційний процес — це:

- A. Процес перетворення наукового знання в інновацію
- B. Діяльність, спрямована на комерціалізацію НДДКР
- C. Освоєння інноваційного потенціалу
- D. Реалізація інноваційної політики

20. Визначте етапи інноваційного процесу:

- A. Усі відповіді правильні
- B. Фундаментальні, прикладні дослідження
- C. Експериментальні (дослідно-конструкторські) розробки
- D. Процес освоєння, маркетингу і комерціалізації нововведення

ПРИКЛАДИ ТИПОВИХ РОЗРАХУНКОВО-АНАЛІТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

РОЗРАХУНКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАВДАННЯ

Поточні витрати, пов'язані з виробництвом та експортом товару ВАТ "Акро", становлять 5000 грн. / шт.; рентабельність продукції - 25%; курс валюти 7,8 грн. / дол. США.

Валютно-фінансові умови по погашенню позики іноземного банку ВАТ "Акро":

1. Сума позики - 1 млн. дол. США.
2. Термін - 7 років.
3. Позика надана під 12 відсотків річних.

Умови погашення: проценти сплачуються щорічно, основна сума боргу погашається рівними частинами /200 тис. дол./ починаючи з 3 /третього/ року.

Визначте зовнішньоторгову ціну у гривнях і доларах США для товару ВАТ "Акро". Визначте щорічний платіж по погашенню позики іноземного банку ВАТ "Акро" виходячи з наведених валютно-фінансових умов.

РОЗРАХУНКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАВДАННЯ

Поточні витрати, пов'язані з виробництвом та експортом товару ВАТ "Акро", становлять 5000 грн. / шт.; рентабельність продукції - 25%; курс валюти 7,8 грн. / дол. США.

Валютно-фінансові умови по погашенню позики іноземного банку ВАТ "Акро":

4. Сума позики - 1 млн. дол. США.
5. Термін - 7 років.
6. Позика надана під 12 відсотків річних.

Умови погашення: проценти сплачуються щорічно, основна сума боргу погашається рівними частинами /200 тис. дол./ починаючи з 3 /третього/ року.

Визначте зовнішньоторгову ціну у гривнях і доларах США для товару ВАТ "Акро". Визначте щорічний платіж по погашенню позики

іноземного банку ВАТ "Акро" виходячи з наведених валютно-фінансових умов.

РОЗРАХУНКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАВДАННЯ

Прийміть рішення про доцільність укладання ліцензійної угоди ВАТ "Акро" з фірмою із Чехії. Підготуйте в письмовій формі пропозиції до наступного засідання правління акціонерного товариства.

Вихідні дані для укладання ліцензійної угоди ВАТ "Акро" з фірмою із Чехії:

Варіант 1 - продаж ліцензії

ставка роялті - 0,25 євро / шт.;

прогнозований річний обсяг реалізації продукції ліцензіатом-1 млн. шт.;

витрати ліцензіара на розробку об'єкта ліцензійної угоди -1,2 млн, грн.

Варіант 2 - експорт продукції

прогнозований річний обсяг експорту продукції на ринок країни ліцензіата - 350 тис. шт. за ціною 2,9 євро / шт.;

повна "національна" собівартість продукції - 4,85 млн. грн.;

рівень транспортних витрат з урахуванням вартості повантажувальних робіт - 250 тис. грн.;

оплата послуг посередника на зарубіжному ринку - 8% від експортної ціни;

ставка ввізного мита на даний товар у країні ліцензіата становить 0,08 євро / шт.;

курс валюти – 11,5 грн. / євро;

граничне значення рентабельності прийнято у розмірі 0,15.

РОЗРАХУНКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАВДАННЯ

ЗАТ «Екмі» хоче укласти контракт з інофірмою "Сован" (США) на продаж 1000 од. чорнових меблевих заготовок твердолистяних порід на суму 220 тис. дол. США, включаючи витрати на пакування. Основне перевезення здійснюється морським транспортом. Інші витрати (у перерахуванні на долари за офіційним курсом) складуть наступні величини (у тис. дол. США) які наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Показник		Сума
1.	Збори за митне оформлення й мита	1,3
2.	Експортна ліцензія	1,0
3.	Транспортні витрати до порту експортера	1,5
4.	Фрахтування судна	15,6
5.	Вантажно-розвантажувальні роботи	2,0
6.	Страхування основного перевезення	4,0

Визначте ціни EXW; FOB; CIF на продаж чорнових меблевих заготовок твердолистяних порід інофірмі "Сован" (США). Зробіть висновки.

РОЗРАХУНКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАВДАННЯ

У таблиці 1 наведені дані про 5 (у т.ч. ЗАТ «Фірма «Ворскла») зовнішньоторговельні фірми, що беруть участь у міжнародному тендері із продажу товару на 2010 рік. Визначити вірогідний прибуток, якщо підприємство виграє тендер (конкурс). Зробіть висновки.

Таблиця 1

Зовнішньоторговельні фірми, що беруть участь у міжнародному тендері із продажу товару на 2010 рік

№ фірми	Передбачувана ціна, дол. США	Витрати на виробництво одиниці виробу, дол. США	Імовірність виграшу тендера
1 - ЗАТ «Фірма «Ворскла»	19600	18000	0,4
2	21700	18000	0,3
3	22000	18000	0,15
4	23500	18000	0,1
5	25000	18000	0,05

Підприємство бажає придбати 25 тис. шт виробів.

РОЗРАХУНКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАВДАННЯ

Умови надання ліцензії на використання італійської технології АМВ:

Покупець (СП «Еліта») згоден залишити собі не менше 2/3 чистого прибутку, який він одержить у результаті реалізації ліцензійної продукції. Обсяг реалізації планується у розмірі 10 млн. грн. на рік. Собівартість річного випуску продукції 8 млн. грн. Ставка податку на прибуток 30%. Строк ліцензійної угоди 10 років. Норма дисконту 0,15. Коефіцієнт валютної ефективності експорту для даного ліцензіата 0,19 дол. США / грн. Коефіцієнт, який враховує строк угоди (10 років) та коефіцієнт дисконтування (0,15), дорівнює 5,019.

Яким може бути максимальний паушальний платіж в іноземній валюті за надану ліцензію на використання італійської технології АМВ за наведених умов?

РОЗРАХУНКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАВДАННЯ

Котирування валют:

Токіо: 1 USD = 132 єни

Мехіко: 1 USD = 3,0451 песо

Розрахуйте крос-курс мексиканського песо щодо єни в Токіо і японської єни щодо мексиканського песо в Мехіко, виходячи з наведених котирувань.

Навчально-методичне видання

МЕНЕДЖМЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Навчально-методичний комплекс дисципліни
для студентів спеціальності 073 «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»

Євтушенко Вікторія Анатоліївна

Відповідальний за випуск: В.А. Євтушенко

Формат 60 x 84/16 Папір офсет. Друк офсет.

Ум.-друк. арк. 0,68 Обл.-вид. арк. 1,1 Тираж 100 прим.

ХНУ імені В.Н.Каразіна, Україна, 61022, Харків, пл. Свободи,4.

РІЗО ХНУ імені В.Н.Каразіна